

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д. УШИНСЬКОГО»

Хмельницька гумантарно-педагогічна академія (Україна)

Юго Западний університет «Неофіт Рілські» (Болгарія)

Велікотирновські Університет «Св.Св.Кіріл і Методій» (Болгарія)

Харбінський інженерний університет (Китай)

Міжнародний Незалежний Університет Молдови (ULIM) (Молдова)

УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21-22 листопада 2024 року**

УДК: 378.11+371.201+658.401.2
У677

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Сакалюк О. О. – завідувач кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Ручкіна М. М. – доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Корнєшук В. В. – завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка», д.пед.н., професор

Воронова С. В. – завідувач науково-методичної лабораторії управлінської діяльності та забезпечення якості освіти, старший викладач кафедри філософії освіти КЗВО «Одеської академії непевної освіти Одеської обласної ради» , к. пед. н.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», протокол №7, від 26 грудня 2024 року.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи:

У677 збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 21-22 листопада 2024 року Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського , 2024. 134 с.

До збірника увійшли матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої управлінню закладами освіти, досвіду, проблемам та перспективам їх розвитку.

Науковці та здобувачі освіти висвітлюють питання щодо управління освітнім процесом в умовах розвитку інноваційного середовища та організаційно-психологічних аспектів менеджменту в освіті.

УДК: 378.11+371.201+658.401.2
© Університет Ушинського, 2024

Таким чином, проведений SWOT-аналіз показує, що розроблена в Китаї система інформатизації педагогічної освіти є досить ефективною і має великий технологічний потенціал. Наявність таких сильних сторін, як високий рівень матеріально-технічної та інформаційно-технологічної оснащеності більшості освітніх організацій у розвинених регіонах, досвід педагогів у сфері застосування інформаційно-комунікаційних технологій, висока цифрова та методична грамотність педагогів дозволяє планувати стратегії подальшого розвитку процесу інформатизації освіти з метою більш якісної підготовки педагогів та підвищення якості освіти в цілому. Більшість слабких сторін інформатизації педагогічної освіти свідчать про те, що певна кількість проблем, що виникають, зумовлена нерівномірним економічним розвитком регіонів і пов'язаним з цим різним оснащенням освітніх організацій. Наявні проблеми потенційно можна подолати за рахунок удосконалення організаційно-управлінських механізмів інформатизації освіти, оцінки ризиків цифрової трансформації, своєчасного вирішення проблем.

Література

1. Бак М. Інформатизація освіти як предмет філософсько-педагогічного дискурсу. *Гілея: науковий вісник*. 2014. Вип. 89. С. 347-350.
2. Бойчук І. Д., Косяченко Н. М., Луцак І. В., Ходаківська В. П. Використання результатів SWOT-аналізу при формуванні стратегії розвитку закладу освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 58(1). С. 171-177
3. Ду Юся. Еволюція та особливості політики інформатизації педагогічної освіти Китаю. *Дослідження в галузі електронної освіти*. 2013. № 8. С. 36. (китайською мовою).
4. Ке Цинчао. Погляд на цифрові ресурси та стратегія розвитку інформатизації освіти 2.0. *Новини освіти Китаю*. 01 вересня 2018 р. (китайською мовою).
5. Лей Чаозі. Освітня інформатизація: від 1.0 до 2.0: Тенденція та осмислення розвитку освітньої інформатизації у моїй країні у нову епоху. *Журнал Східно-китайського педагогічного університету*. 2018. № 1. С. 98 (китайською мовою).

Мотузенко Олена, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНСЬКИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Україна, згідно з Європейською інноваційною панеллю (European Innovation Scoreboard) за 2024 рік, є країною, що розвивається у сфері інновацій із показником на рівні 32,5% від середнього по ЄС, що менше, ніж у середньому для країн з подібним статусом (48%). Проте, Україна демонструє позитивну, хоча і менш стрімку, ніж ЄС, тенденцію покращення на 10% [1]. Економіка України та її інноваційний потенціал постраждали від воєнних дій, що спричинило значне зниження експорту високотехнологічної продукції та

негативний вплив на інновації. Проте, війна також стимулювала цифровізацію та сприяла створенню у 2023 році хабу EIT RIS (Регіональна інноваційна схема Європейського інституту інновацій та технологій), з метою зміцнення інноваційних спроможностей та залучення до інноваційних процесів українських закладів вищої освіти (ЗВО), організацій та підприємств для повноцінного використання можливості для їхнього зростання та розвитку. Згідно з інноваційним профілем України на 2024 рік, національні ЗВО мають відігравати ключову роль у посиленні науково-дослідного потенціалу країни. Одночасно, інновації є критичними для створення сучасного освітнього середовища, яке здатне забезпечити підготовку студентів до активної участі в досягненні Цілей сталого розвитку (ЦСР) ООН та сприяти адаптації освітніх закладів України до сучасних викликів, таких як глобалізація, цифровізація, екологічні та соціальні виклики, включно питання миру та безпеки. Системний аналіз інновацій та розбудова інфраструктури для трансферу та впровадження в ЗВО України інноваційного досвіду країн ЄС у сфері досягнення університетами ЦСР розглядається автором як основа забезпечення наукової системності впровадження і сталості результатів інноваційних змін в українських ЗВО. Отже, на сучасному етапі, питання методологічної обґрунтованості процесу впровадження інновацій для досягнення ЦСР набувають особливої актуальності.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти України активно працює над імплементацією принципів сталого розвитку, які включають екологічні аспекти (ініціативи "зеленого кампусу", екологічно орієнтовані курси та дослідження); соціальну сферу (освітні програми, що сприяють підвищенню соціальної відповідальності та залученню громад) та економічну сферу (підходи для підтримки економічної стійкості освітніх установ і розвиток інновацій) [2].

Значна кількість українських ЗВО набувають досвіду впровадження сталості, але такі дії на сучасному етапі мають скоріше проєктний, ніж операційний характер. Основою для інтеграції стійких практик у навчальні програми, наукові дослідження та управління закладами освіти, що дозволить університетам робити вагомий внесок у досягнення екологічних, економічних і соціальних ЦСР на національному та міжнародному рівнях є розбудова відповідної інноваційної інфраструктури ЗВО. Інфраструктура для впровадження інновацій на досягнення ЦСР – це комплекс регламентних, організаційних, матеріальних, фінансових, технічних та інформаційних ресурсів, що створюють умови для ефективного розвитку та реалізації інноваційних рішень у закладах вищої освіти, спрямованих на досягнення ЦСР. Така інфраструктура має включати створення окремих оперативних структурних підрозділів у ЗВО, впровадження зобов'язань сталості в діючі підрозділи, розробку нових внутрішніх політик і регламентів для забезпечення інституційної підтримки інновацій та створення широкого набору інструментів для досягнення інтегрованої сталості (навчальних програм і спеціалізованих навчальних курсів, навчальних та дослідницьких лабораторій, центрів трансферу інновацій, цифрових платформ, «зелених» кампусів, систем

енергозбереження, інструментів для міждисциплінарної співпраці), розвитку міжнародного співробітництва для трансферу інновацій та підвищення кваліфікації персоналу і викладачів. Методологічні засади трансферу та впровадження інновацій для досягнення інтегрованої сталості мають ґрунтуватися на взаємодоповнюючих підходах: системному підході (включає інтеграцію всіх аспектів освітнього процесу в єдину систему, що підтримує інновації та сталий розвиток); компетентнісному (як орієнтація на розвиток компетентностей, які сприяють досягненню ЦСР); діяльнісному (як спрямованість на практичну діяльність, що забезпечує навчання через реальні проекти, зокрема "зелені дослідження", екологічні та соціально орієнтовані проекти); синергетичному (як забезпечення інтеграції зусиль різних зацікавлених сторін: різних структурних підрозділів ЗВО та широкого кола зовнішніх стейкхолдерів для підтримки інновацій).

Організація впровадження інновацій у ЗВО має включати декілька логічно пов'язаних етапів: діагностичний етап (оцінка поточного стану ЗВО та визначення ключових проблем інноваційного розвитку); моніторинг інноваційного середовища та ідентифікація кращих практик; проєктний (розробка стратегії впровадження інновацій спрямованих на досягнення ЦСР з акцентом на екологічні, соціальні та економічні стандарти); етап реалізації (впровадження методів та технологій, орієнтованих на сталий розвиток); оцінювання результатів для забезпечення відповідності ЦСР та масштабування кращих практик інтегрованої сталості у ЗВО. Діяльність на кожному етапі має враховувати певний набір основних принципів впровадження інновацій: цілісності (зосередженість на всебічному розвитку освіти); наукової обґрунтованості (інновації мають базуватися на новітніх наукових дослідженнях); адаптивності (гнучкість в адаптації інновацій до змінних вимог освітнього середовища); інтеграції (зв'язок інновацій із загальними освітніми процесами та ЦСР) та апробації. В умовах сучасних викликів, зокрема зумовлених війною в Україні, впровадження інновацій в освітніх закладах потребує врахування як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, які можуть посилити чи, навпаки, обмежити ефективність інноваційних змін. До внутрішніх факторів належить: професійна компетентність персоналу, підтримка керівництва, інституційна культура, підвищення кваліфікації для ефективного реагування на нові вимоги.

Зовнішні фактори включають державну підтримку, наявність чи обмеженість фінансування, розвиток нормативної бази. Важливо також врахувати підтримку, що надається на рівні Європейського Союзу, яка сприяє досягненню Цілей сталого розвитку (ЦСР) та інтеграції українських ЗВО до єдиного європейського освітнього простору:

1. Підтримка програм Erasmus+ та Horizon Europe через грантове фінансування для українських університетів, сприяючи інтеграції до європейського простору вищої освіти, а також реалізації проєктів сталого розвитку. У рамках програм, українські освітяни можуть співпрацювати з європейськими колегами, розробляючи інноваційні методи викладання і дослідження.

2. Інтеграція стандартів ESG (European Standards and Guidelines) дозволяє українським ЗВО забезпечити відповідність європейським вимогам якості освіти та сприяє розвитку системи внутрішньої якості, що є важливим кроком на шляху досягнення ЦСР.

3. Європейський інвестиційний фонд (EIF): фінансує стартапи й інноваційні підприємства у сфері освіти та сталого розвитку, що дозволяє ЗВО брати участь у підприємницьких ініціативах і дослідженнях.

4. Європейська програма зеленої угоди (Green Deal): включає фінансування інноваційних рішень для кліматичної стійкості та допомагає українським ЗВО інтегрувати "зелені" стандарти в освітні програми та сприяє розвитку екологічної освіти.

5. European University Initiative – нова програма ЄС, спрямована на створення університетських альянсів між європейськими та українськими ЗВО та сприяє формуванню єдиної інституційної культури, орієнтованої на спільні європейські цінності сталого розвитку, системний обмін досвідом, трансфер інновацій.

Таким чином, міжнародна співпраця та обмін досвідом через спільні проекти та стажування в ЄС для українських викладачів та дослідників сприяє обміну інноваційними практиками у сфері сталого розвитку, інтеграції зелених і соціальних стандартів, а також сприяє формуванню нових знань та навичок, необхідних для адаптації до європейських освітніх стандартів, що виступає основою інноваційного розвитку ЗВО на шляху до досягнення ЦСР.

Література

1. *European Innovation Scoreboard 2024: Country profile Ukraine*. European Commission. (2024). Prepared by EFIS Centre, Technopolis Group, and OldContinent for the European Commission Directorate-General for Research and Innovation under the Specific Contract LC-03213706 implementing framework contract EIS and RIS 2024-2027 No FW-00154786. Directorate-General for Research and Innovation, Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs. 6 pages. Доступно за посиланням: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/16441f34-c02d-494e-9caf-a9bfb8d3f6c7_en?filename=ec_rtd_eis-2024-annex-b.pdf

2. Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за 2023 рік / М. Алієв та ін. – Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2023. – 108 с. Доступно за посиланням: <https://public.naqa.gov.ua/annual-report-2023>

Полєжаєв Юрій, Україна

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В умовах євроінтеграції освіта повинна мати соціокультурний характер і бути спрямованою на формування соціокультурної грамотності здобувачів

ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА: АНДРАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ	
Лі Мяо SWOT-АНАЛІЗ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КИТАЇ	78
Мотузенко О. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНСЬКИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	82
Полєжаєв Ю. ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	85
Рожнова Т. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ОСВІТНІХ, ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК В СУЧАСНИХ УМОВАХ	88
Ручкіна М. РОЛЬ ПОЗНАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ У ФОРМУВАННІ М'ЯКИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS) ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	90
Рябовол Л. НОВЕЛИ ОСВІТНЬОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ	93
Салата Г. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЄВРОПИ та УКРАЇНИ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ	96
Фомічова О. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМИ ЗНАННЯМИ ЯК НАПРЯМОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	98
Секція 5	
Бортнік О. КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ МОДЕЛЕЙ ЗАХИСТУ ОСВІТНІХ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	102
Завалій (Попюк) Я. РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	105
Кузнецова Ю., Самсонова О., Чорна Г. ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	108
Масляк П. АГРЕСИВНА ГЕОГРАФІЯ	111
Новікова О., Панькова О. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ ТА ТРУДОВІЙ СФЕРІ: ПРОБЛЕМИ, МОЖЛИВОСТІ, ОРІЄНТИРИ НА ЄС	114
Черненко Н., Цзінъ Фанфей	117